

ЧОБАНОВ, Иван (*Пловдив, България*)

СЪКРАЩАВАНЕТО НА ЕДНООСНОВНИТЕ СРЪБСКИ МЪЖКИ ЛИЧНИ ИМЕНА

Contraction of Serbian male proper names of one stem

The contraction of any syllable in the basic forms of Serbian male proper names occupies an important position in anthroponymic hypochoristic derivation.

The present article studies the hypochoristic forms derived from one-component domestic and foreign male proper names in the Serbian language. Both domestic and foreign proper names have been subjected to contraction. The appearance of short forms of foreign proper names, quite often of many syllables and with an unusual distribution of phonemes, on the other hand, has been one of the basic methods for their adaptation in the Serbian anthroponymic system.

Keywords: Serbian proper names, domestic anthroponyms, foreign anthroponyms, hypochoristic forms, truncation of syllables

Тенденцията да се съкращават звуковите комплекси на личните имена е много стара и е разпространена във всички индоевропейски езици. Процесът на съкращаване се отнася към категорията на ономастичните универсалии, тъй като „имената, състоящи се от по-голям брой фонем, срички, морфем, отколкото допускат това параметрите на един или друг език, могат да съществуват само на хартия като писмени знаци, но не в живата реч във всекидневната употреба” (Суперанская 1969: 121). Съкратените форми Й. Курилович определя като „хипокористични корени”, възникващи в резултат от отсичането на част от първоначалната форма на името, придружени от евентуална по-нататъшна деформация” (Курилович 1968: 176). Според него хипокористичният корен не е морфема, а звуков комплекс и се издига в ранг на

морфема едва тогава, когато към него се прибавя суфикс, означаващ морфемната граница.

На съкращаване са се подлагали и домашните, и чуждите лични имена. Съкращаването на чуждите лични имена, твърде често многосрични и с необичайна дистрибуция на фонемите, е служило като един от начините на тяхната адаптация в сръбската антропонимична система.

Своите наблюдения осъществяваме върху хипокористичните форми от едносъставните домашни и чужди мъжки лични имена, ексцерпирани от Речник личних имена код Срба (Грковић : 1977).

А. ХИПОКОРИСТИЧЕН КОРЕН, СЪДЪРЖАЩ УДАРЕНА СРИЧКА ОТ ОСНОВНАТА ФОРМА НА ИМЕТО.

І. Хипокористичен корен, съдържащ първа ударена сричка.

а) От домашни лични имена:

ГВО – (от Гвозден): Гвоја, Гвола; **ГРОЗ** – (от Гроздан): Грозо; **ГРУ** – (от Грубан): Груја, Грујак, Грујан, Грујач, Грујин, Грујић, Грујко, Грујо; **ДОС** – (от Достан): Доса, Доси (срв.: Доситеј); **ДУ** – (от Душан): Дуда, Дуде, Дудика, Дудило, Дудица, Дудо, Дуја, Дујак, Дујан, Дујаница, Дује, Дујин, Дујина, Дујић, Дујица, Дујиша, Дујка, Дујко, Дујкин, Дујо, Дула, Дуле, Дулета, Дулко, Дуло, Дулча, Дућа, Дуца, Дуче, Дучић; **МЕД** – (от Медвед): Меда, Медак, Медач, Медаш, Медо, Медован, Медоје, Медош, Медун, Медуш, Медушанац; **МЛА** – (от Младен): Млаћа, Млаћан, Млаће, Млаћен, Млаћо; **МО** – (от Момир): Мола, Моле, Моца; **МОМ** – (от Момчил): Мома, Моме, Момић, Момиша, Момко, Момо, Момчо; **НАЈ** – (от Најден): Наја, Наје; **НЕ** – (от Недељко, Ненад): Нећа, Нећо, Неја, Нејак, Нејан, Нејко, Нејо, Неле, Нелко, Нељо, Неко, Нена, Нене, Ненко, Нено Неноје, Неца, Нецо, Неша, Нешан, Нешица, Нешко, Нешо, Нешула; **НО** – (от Новак): Ноја, Нојко, Нока, Ноке, Ноле, Ноца, Ноце, Ношо; **ПЕТ** – (от Петко): Петан, Петане, Петија, Петина, Петоје, Петош; **ПРИ** – (от Пријатељ): Прија, Пријан, Пријко, Пријо, Прико, Приша; **ПРО** – (от Продан): Проја, Прока, Прокашин, Проко, Проле, Проћо, Проца, Проша; **РАБ** – (от Рабрен): Рабо, Рабан; **СВЕТ** – (от Светлан): Свето; **СО** – (от Сокол): Сојан, Сојат Сојко, Соћа; (срв. Сотир); **СПА** – (от Спасоје): Спале; **СРЕ** – (от Средоје, Сретен): Срећа, Среја, Срејо, Среле, Срећаљ,

Срећан, Срећко, Срећо; **ЦВЕ**– (от Цветан): Цвеја, Цвејан, Цвејић, Цвејко, Цвеће;

б) От чужди лични имена:

АН– (от Анђел): Анко, Анкул, Анкун; **А**– (от Алекса, Александар, Алексије): Аца, Ацо, Ацика, Ацке, Ацко; Аша, Ашо, Ашко; **БАЛ**– (от Балдовин): Бала, Бале, Бало; Бален, Балета, Балија, Балин, Балић, Балица, Балко, Балота, Башиа; (срв. Балтазар); **ВА** – (от Валентин, Басил, Василиј, Василије, Валеријан): Ваја, Вајо, Вака, Вако, Вакуш, Вала, Валић, Ваке, Вакуш, Ваце, Вашиа, Вашко; **ВАН** – (от Ванђел): Ване, Ваниш, Ванко, Ванкола, Вано, Ванча, Ванче, Ванчул); (срв.: Еванђел, Иван); **ВИК** – (от Виктор): Вике; срв.: Викентије); **ВИ** – (от Вилип, Вићентије): Вића, Вице, Вицо, Вицко, Вицун ; срв.: Витомир, Витослав; **ГА** – (от Гаврило): Гага, Гаго, Гаја, Гајан, Гајил, Гајица, Гајо, Гајун, Гајчина, Гале, Гало, Галан, Галеј, Галејче, Гален, Галета, Галеша, Гаља, Гаљан, Гаљен, Гаћа, Гаца, Гацка, Гацо, Гача, Гачко, Гачо, Гашиа, Гашко (срв.: Агатије); **ГАЈ**– (от Гајтан): Гаја, Гајо, Гајан, Гајил, Гајица, Гајун, Гајчина; **ГЕ** – (от Геден, Георгије): Геја, Гејо, Гејћа, Геца, Геција, Гецо, Геша, Гешан, Гешан, **ГЕР** – (от Гервасије, Герман): Гера, Геро; (срв. Ге-о-ргије: Гер-гије); **ГЛИ** – (от Глигор, Глигорије): Глишиа, Глишиан, Глишенда, Глишица, Глишио; **ГО**– (от Ге-оргије: Горгије): Гоћа, Гоце, Гоч, Гоча, Гочко, Гоша, Гоше, Гошо; **ГРИ** – (от Григор, Григорије): Грића, Грица, Гришиа; **ДА**– (от Давид, Дамјан, Данило): Даде, Дадих, Дадо, Даја, Дајин, Дајица, Дајишиа, Дајко, Дајо, Дајул, Дајче, Дајчин, Дајчул, Дајиша, Дака, Дакан, Дакица, Дако, Дања, Дањо, Даћан, Даћко, Даћо, Дача, Даче, Дачко, Дачо, Дашиа, Дашко, Дашио; (срв.: Дабигив); **ДУШ** – (от Душман): Душа, Душица, Душко, Душле, Душо, Душоје, Душул; (срв. Душан); **БЕ**– (от Бенадије, Беорђије): Бека, Беко, Бела, Беле, Белко, Бело, Белош, Бена, Бенда, Бенко, Бено; (срв. Јевђеније); **ДИ**– (от Димитар, Димитри, Дионисије): Дида, Дика, Дикај, Дикан, Дике, Дикић, Дико, Дикош, Дикун, Дила, Диле, Дилко, Дица, Дицко, Дича, Диче, Дичо, Дишиа, Дишко, Дишио; **ДМИ** – (от Дмитар): Дмија; **БЕР** – (от Берман): Берго, Берћа, Берће, Берђо, Беркан, Берко, Боро; **БО** – (от Борђе): (Бо-р-ђе: Бође): Боја, Бојо, Бока, Бокан, Боке, Бокица, Боко, Бола, Болаш, Боле, Боло, Боље, Бона, Бонеша, Бонић, Боно, Бонча, Бонче, Боца, Боша, Боше;

БОР – (от Борђе): Бора, Борко, Боро, Борго; **ЗА** – (от Захарије): Зале; **ЗАН** – (от Занфир): Зане, Занко; **ИГ** – (от Игнатије, Игњат): Ига, Иго; **И** – (от Иван, Илија, Исидор): Ика, Икан, Икац, Ико, Ића, Ица, Ићо, Ица, Ицан, Ицко, Ицо, Ичо, Ичота, Ица, Ицо; **ЈА** – (от Јаков, Јаким, Јанићије): Јајо, Јаћа, Јаћко, Јаћо, Јаче, Јаша, Јашан, Јашина, Јашко, Јашо; **ЈАС** – (от Јасмин): Јасо; **ЈЕ** – (от Јеленко, Јелисеије, Јеремија, Јефрем): Јеја, Јејо, Јеко, Јецо, Јецко, Јеша, Јешан, Јешко, Јешо; **ЈО** – (от Јоаким, Јован, Јосиф): Јода, Јоја, Јојак, Јојан, Јојина, Јојка, Јојо, Јојчина, Јока, Јокан, Јокаш, Јокеља, Јокета, Јокин, Јокица, Јоко, Јокула, Јоле, Јолица, Јоло, Јолје, Јоца, Јоцан, Јоцика, Јоцина, Јоцка, Јоцко, Јоцо, Јоша, Јошан, Јошко, Јошо; **КИ** – (от Кирило, Киријак, Кипријан): Кика, Кикан, Кикша, Кина, Кињаши, Кињо, Кита, Китан, Ките, Кито, Кића, Кићан, Кићо, Кићун, Кица; **ЛА** – (от Лазар): Лаја, Лајко, Лајо, Лака, Лакас, Лакашин, Лаке, Лакета, Лакић, Лакица, Лако, Лакоч, Лала, Лале, Лалек, Лалеша, Лалика, Лалин, Лалић, Лалица, Лалко, Лало, Лалоје, Лалош, Лалун, Лалче, Лаца, Лацика, Лацко, Лачо, Лашиа; **ЛЕВ** – (от Левтерије): – Левко; **ЛУ** – (от Лука): Лудо, Лућан, Лућо, Луја, Лујан, Лујин, Лујић, Лујо, Луле, Луло, Лулак, Лулоје, Лућа, Лућета, Лучина, Луцо, Лушо; (срв. сџицо: Љубиша); **МА** – (от Маријан, Марин, Матеј): Мајо, Мајур, Маћа, Маћан, Маћо, Маца, Мацан, Мацо, Мацун, Машиа, Машан, Машица, Машко, Машо, Машут, Машута, Машутко; **МАК** – (от Максим): Мака, Make, Макица, Мако; (срв.: Макарије, Максимилијан); **МАР** – (от Маргарит, Марко): Маре, Марић, Мариша, Маро, Мароје, Маруш, Маруша, Марча, Марче, Марчин, Марчић; (срв. Маријан); **МЕ** – (от Мелетије): Меја, Мејан, Мејо; **МИ** – (от Мирон, Митар): Мија, Мијак, Мијан, Мијаши, Мијо, Миоман, Мијоша, Мијук, Мијун, Мијуш, Мијушко, Мика, Микаш, Микаш, Микашин, Микета, Микеца, Мики, Микица, Микиша, Мико, Микоје, Микоња, Микита, Микиша, Мића, Мићан, Мићика, Мићко, Мићо, Мићун, Мићурда, Мица, Мицан, Мицера, Мицко, Мицо, Мича, Мичан, Миче, Мичица, Мичко, Мичул, Мичур, Мица, Мицо, Миш, Мишиа, Мишиота, Мишајко, Мишака, Мишан, Мишат, Мише, Мишеља, Мишика, Мишко, Мишиота, Мишула, Мишур, Мишурица (срв.: Димитар, Михаило); **МОЈ** – (от Мојсеј): Мојса, Мојсо; **НА** – (от Наум): Наћо, Нака, Наке, Нако, Нале, Нане, Нанко, Наће, Наца, Наце, Нацко, Наче,

Наша; (срв. Ананије); **НЕК** – (от Нектарије): Неко; **НИ** – (от Никола): Нина, Нинац, Нине, Нинета, Нинић, Нинко, Нино, Ниније, Нинош, Нинуш, Нинча, Нинче, Нижа, Ниће, Нићета, Нича, Ниче, Ничко, Ничо, Ница, Ницан, Ницо, Ниша, Нише, Нишика, Нишико, Нишио (срв.: Никанор, Никифор, Нићифор); **ПА** – (от Павел): Паја, Пајан, Пајин, Пајица, Пајка, Пајкан, Пајко, Пајо, Пајош, Пајун, Пајус, Пајуш, Пајча, Пако, Пале, Палић, Палко, Пало, Палъа, Палъо, Паца, Паша, Пашко; **ПАВ** – (от Павле): Пава, Павен, Павић, Павићко, Павица, Павиша, Павко, Павкун, Паво, Павун, Павунко, Павуша, Павча; **ПЕ** – (от Петар): Педа, Педо, Пеђа, Пеја, Пејак, Пејан, Пејат, Пејашин, Пеје, Пејица, Пејкан, Пејко, Пејо, Пејош, Пејул, Пејча, Пејчин, Пејчо, Пека, Пекан, Пеке, Пекета, Пекица, Пеко, Пеља, Пелъко, Пелъо, Пено, Пеца, Пеце, Пеција, Пецо, Пећа, Пећан, Пече, Печин, Пеша, Пешин, Пешко, Пешкан, Пешо; **ПИ** – (от Пилип): Пијо, Пипо (редупл.); **РАН** – (от Ранђел): Ран, Рана, Ране, Раника, Ранић, Раниша, Ранкан, Ранко, Рано, Ранча, Ранче; **РО** – (от Родион, Роман): Рођа, Рођен, Рођо, Рола, Роле, Роћко; **РУ** – (от Руфим): Руђа, Руја, Рујан, Рујко, Рујо, Руле, Рулић; **СА** – (от Сава): Саја, Сајан, Сајин, Сајко, Сака, Сакан, Сале, Салић, Салица, Саљо, Саћа, Саћан, Саћо; **СИ** – (от Симон, Сисој): Сића, Сићан, Сићо, Сишио), **СИЛ** – (от Силвестер): Силко, Силоје, Сиљан; **СМИ** – (от Смиљан): Смијо; **СО** – (от Сотир): Сојан, Сојат Сојко, Соћа; (срв. Сокол); **СТЕ** – (от Степан, Стефан): Стеја, Стејак, Стејко, Стека, Стеко, Стеља, Стећко, Стећо, Стеша; **ТА** – (от Тадија): Таја, Тајо, Така, Таке, Тале, Талоје, Таћо, Таца, Таша, Ташко, Ташо; (срв. Атанасиј, Танасије); **ТИ** – (от Тихон): Тица, Тишан, Тишина, Тишко; **ТО** – (от Тодор, Тома): Тоја, Тојко, Тојо, Тојшо, Тока, Токо, Тола, Толак, Толан, Толе, Толен, Толијак, Толило, Толин, Толиша, Толко, Толоје, Тољан, Тоље, Тољко, Тоћа, Тоћко, Тоћо, Тоца, Тоша, Тошан, Тошина, Тошко, Тошо, Тошоје; **ТРЕН** – (от Трендафил): Трене, Тренча; **ТРИ** – (от Трифон): Трија, Трика, Триле, Тричко, Триша, Тришо; **ТРО** – (от Трофим): Трошан; **ТУР** – (от Турчин): Туре, Туро; **ТУ** – (от Тудор): Тујо, Тука, Туле, Туна, Туњо, Туца, Туцо, Туша, Тушо; **ЋИ** – (от Ћирило): Ћика, Ћикан; **ЋИП** – (от Ћипријан): Ћипо; **ФИ** – (от Филип): Фића, Фићо;

II. Хипокористичен корен, съдържащ първа ударена сричка и консонант от втора неударена.

а) От домашни лични имена:

БИС – (от Бисер): Биса, Бисо; **БОЖ** – (от Божур): Божа, Божая, Божан, Боже, Божен, Боженко, Божета, Божијан, Божил, Божило, Божин, Божина, Божинанко, Божитко, Божић, Божићко, Божишна, Божич, Божичко, Божо, Божоје, Божул; (срв. Божидар); **ВЕС** – (от Весел, Веселин): Веса, Весе, Весић, Веско, Весо; **ГВОЗД** – (от Гвозден): Гвозда, Гвоздо; **ГОЛ** – (от Голуб): Гола, Голе, Голоје, Гољак, Гољан, Гољо; **ГРОЗД** – (от Гроздан): Гроздо; **ДУШ** – (от Душан): Душа, Душица, Душко, Душле, Душо, Душоје, Душул; (срв. Душман); **ЛАБ** – (от Лабуд): Лабо; **МОМ** – (от Момир): Мома, Моме, Момић, Момиша, Момко, Момо, Момчо (срв. Момчил); **МОМЧ** – (от Момчил): Момчо; **НАЈД** – (от Најден): Најде; **НЕВ** – (от Невен): Нева; **НЕД** – (от Неделько): Неда, Неде, Недић, Недо, Недоје; **ОБР** – (от Обретен): Обрак, Обран, Обрен, Обренић, Обренко, Обро, Оброје; **ОГЊ** – (от Огњан): Огњо; **СОК** – (от Сокол): Сокић, Соко; (срв. Сократ); **СРЕТ** – (от Сретен): Срета, Сретан, Сретко, Срето, Сретоје; **ТРОЈ** – (от Тројан): Троја, Тројило, Тројћа; **ХРВ** – (от Хрватин): Хрвоје, Хрвоица, Хрвоња; **ЦВЕТ** – (от Цветан): Цвета, Цветаиш, Цветаишин, Цветин, Цветић, Цветиша, Цвето, Цветоје, Цветоња, Цветош; (срв. Цветислав, Цветомир, Цветослав);

б) От чужди лични имена:

АВР – (от Аврам): Авра, Авро; (срв. Аврамије); **АК** – (от Аким): Ака, Акан, Ако; **АНД** – (от Андон, Андоније): Анда; **АНДР** – (от Андреј, Андреја): Андре, Андрета, Андрић, Андрица, Андро, Андрош, Андрушко; **АНТ** – (от Антон): Анта, Анте, Антица, Антоје, Антул; **АП** – (от Апостол): Апа, Апче; **АРС** – (от Арсен, Арсеније): Арса, Арсе, Арсо, Арсика, Арсица; **АТ** – (от Атанас): Ато; **АЋ** – (от Аћим): Аћа, Аћо, Аћко; **БАЛД** – (от Балдовин): Балда, Балде, Балдо; **БАРБ** – (от Барбат): Барбе; **БЕЋ** – (от Бећир): Бећа, Бећко, Бећо; **БРН** – (от Брнард): Брна, Брнав, Брнић, Брнча, Брња, Брњан, Брњац; **ВАЛ** – (от Валентин, Валеријан): Вала, Валић; **ВАС** – (от Васил, Василиј, Василије): Васа, Васан, Весе, Васијан, Васика, Васко, Вaso, Васоје; **ВЕН** – (Венијамин): Венко, Вено, Венћо; (срв. Венцеслав); **ВИК** – (от

Викентије): Вике; **ВИЛ** – (от *Вилип*): Вилко; **ВИТ** – (от *Виталије*): Вита, Витак, Витаљ, Витан, Витас, Витача, Витић, Витица, Витка, Витко, Вито, Витоје, Витоња, Витош; **ВЛАС** – (от *Власоје*): Власко, Власо, Власота; **ГАВР** – (от *Гаврило*): Гавра, Гавро; **ГЕД** – (от *Геден*): Геда, Гедо; **ГЕР** – (от *Герасим*): Гера, Геро; **ГЕРГ** – (от *Георгије*: *Гер-гије*): Герга, Герго; **ДАВ** – (от *Давид*): Дава, Давица; **ДАМ** – (от *Дамијан*): Дама, Дамче, Дамин; **ДАН** – (от *Данијел*, *Данил*, *Данило*): Дана, Дане, Данић, Даниша, Дано, Данко, Даноје, Данојло, Данул, Данун, Данча, Данче, Данчика, Данчо, Данчул (срв. *Богдан*: Чобанов 2008); **ДИМ** – (от *Димитар*, *Димитрије*): Дима, Диман, Диме, Димина, Димиш, Димка, Димко, Димно, Димо, Димча, Димче, Димчо, Димша, Димиш; **ДРАК** – (от *Дракула*): Драка, Дракун, Дракча, Дракче, Дракчуј, Дракиша, Дракиш; **ЕВТ** – (от *Евтимциј*): Евта; **ИВ** – (от *Иван*): Ива, Ивак, Ивакин, Ивац, Иве, Ивек, Ивеља, Ивета, Ивић, Ивица, Ивичко, Ивко, Ивкоје, Иво, Ивоје, Ивош, Ивча, Ивче, Ивчин, Ивчин, Ивуш Ивиша, Ивишина; **ИЛ** – (от *Илија*): Ила, Илац, Иле, Илета, Илет, Илика, Илин, Илинко, Илић, Илиша, Иличко, Илица, Илко, Ило, Илча, Илчо, Илцо, Иљаш, Иљка, Иљко, Иљо, Иљча; (срв. *Иларион*); **ЈАК** – (от *Јаков*): Јако, Јакица, Јакоје, Јакота, Јакиша, Јакишан; **ЈАН** – (от *Јанићије*): Јана, Јане, Јанаћ, Јаниш, Јанкела, Јанићко, Јанкела, Јанкета, Јанкина, Јанкић, Јанко, Јанкул, Јано, Јанеи, Јаношило, Јанул, Јануш, Јанча, Јанче, Јања, Јаљат, Јањатко, Јањо; **ЈАЋ** – (от *Јаћим*): Јаћа, Јаће, Јаћко, Јаћо; **ЈЕВД** – (от *Јевдокије*): Јевда; **ЈЕВЋ** – (от *Јевђеније*): Јевђа, Јевђен, Јевђо; **ЈЕВТ** – (от *Јевтимције*): Јевта, Јевтан, Јевто; **ЈЕЛ** – (от *Јеладије*, *Јелен*, *Јелисеј*): Јелаиш, Јелаишин, Јеле, Јелке, Јелко, Јело; **ЈОВ** – (от *Јован*): Јова, Јовач, Јоваиш, Јоваишин, Јове, Јовеља, Јовета, Јоветиљ, Јовија, Јовин, Јовић, Јовихна, Јовиц, Јовица, Јовичица, Јовичко, Јовиша, Јовишица, Јовко, Јово, Јовул, Јовче, Јовчета, Јовчин, Јовчо; **ЈОКС** – (от *Јоксим*): Јокса; **ЈОС** – (от *Јосиф*): Јоса, Јосина, Јосица, Јоско, Јосо; **ЈУСТ** – (от *Јустин*): Јуста; **КИР** – (от *Кирило*): Кира, Кире, Кириш, Кирко, Киро; **КЛИМ** – (от *Климент*): Клима, Климе, Климо; **ЛАЗ** – (от *Лазар*): Лаза, Лазан, Лазика, Лазица, Лазо; **МАК** – (от *Макарије*): Мака, Маке, Макица, Мако; (срв. *Максим*); **МАКС** – (от *Максим*, *Максимилијан*): Макса, Максе, Максета, Максић, Максица, Максо; **МАН** – (от *Манасије*, *Манојло*): Мана, Мане, Манило,

Манић, Маница, Манко, Мано, Маноје, Манча, Манче, Манул, Мања, Мањо; **МАР** – (от Марин): Маре, Марић, Маришиа, Мара, Мароје, Маруш, Марушиа, Марча, Марче, Марчин, Марчић; (срв. Маргарит, Марко, Маријан); **МАТ** – (от Матеј): Мата, Матак, Матан, Мате, Матић, Матиш, Матишиа, Матка, Матко, Маткул, Мато, Матош, Матула, Матун, Матушко; **МЕЛ** – (от Мелентије): Мелко; **МЕТ** – (от Методије): Метан; **МИР** – (от Мирон): Мира, Мирад, Мирак, Миран, Мират, Мирац, Мираш, Мире, Мирен, Миреч, Миреша, Мирило, Мирина, Мирка, Миркан, Миркин, Миркић, Мирко, Миро, Мирохна, Мирош, Мируј, Мирун, Мирут, Мирча, Мирче, Мирчета, Мирчин, Мирчина, Мирчуј, Мирџо Мириша; (срв.: Мирољуб, Мирослав; Чобанов 2008); **МОЈС** – (от Мојсеј): Мојса, Мојсо; **МУР** – (от Мурат): Муро, Мураш; **НИК** – (от Никола): Ника, Никан, Никат, Никац, Никаш, Никашин, Нике, Никић, Никица, Нико, Никота, Никиша; (срв.: Никанор, Никифор); **ПЕР** – (от Пе-т-ре: Пере; Пе-т-ро: Перо): Пера, Перак, Пераљ, Перан, Перац, Пераш, Перашин, Пере, Перија, Перица, Перичко, Перишиа, Перко, Перо, Перован, Пероје, Перојица, Перојишиа, Перош, Пероша, Перул, Перун Перут, Перута, Перча, Перче, Перчо, Перша; **ПЕТ** – (от Петар): Петан, Петане, Петија, Петина, Петоје, Петош (срв. Петко); **ПИЛ** – (от Пилип): Пило, Пилџа; **ПИМ** – (от Пимен): Пима, Пимо; **ПЛАТ** – (от Платон): Плата; **РАМ** – (от Рамадан): Рамо; **РОД** – (от Родион): Рода, Родан, Роде, Родица, Родо, Родоје; **РОМ** – (от Роман): Рома, Ромица; **СВИЛ** – (от Свилан, Свилен): Свилоје; **СИБ** – (от Сибин): Сиба; **СИМ** – (от Симон): Сима, Симак, Симан, Симат, Симата, Симе, Симета, Симика, Симић, Симићко, Симица, Симко, Симо, Симча, Симче, Симиша; (от Симеон); **СОФ** – (от Софроније): Софе; **СПИР** – (от Спиридон): Спира, Спирин, Спиро, Спироје, Спирош; **СТЕВ** – (от Стеван): Стева, Стеве, Стевеља, Стевић, Стевица, Стевко, Стево, Стевука, Стевул, Стевун, Стевча; **СТЕП** – (от Степан): Степац, Степашин, Степић, Степиц, Степица, Степишиа, Степко, Степо, Степоје, Степојко, Степош, Степиша; **СТЕФ** – (от Стефан): Стефа, Стефо; **СТИП** – (от Стипан): Стипа, Стипац, Стипе, Стипко, Стипо; **СТЈЕП** – (от Стјепан): Стјена, Стјенаш, Стјепко, Стјено; **ТАД** – (от Тадија): Тада, Таде, Тадишиа, Тадо; **ТАС** – (от Та-на-сије: Тасије): Таса, Тасан, Тасе, Таске, Таско, Тасо; **ТИХ** – (от Тихон): Тих,

Тиха, Тихан, Тихич, Тихо, Тихоч, Тихул; (срв. Тихомир); ТОД – (от Тодор): Тода, Тодан, Тоде, Тодела, Тоделић, Тодица, Тодић, Тодиша, Тодо, Тодоје; ТРИФ – (от Трифон): Трифа, Трифе, Трифуо, Трифо; ЋИПР – (от Ћипријан): Ћипра, Ћипре; ЋИР – (от Ћирило): Ћира, Ћирак, Ћиран, Ћирко, Ћирић, Ћирица, Ћиро, Ћирча, Ћирчо; ФИЛ – (от Филип): Фила, Филе, Филка, Филко, Фило, Филоје; (срв. Филотеј); ХЕР – (от Херак): Хера, Херан, Херко, Хериша; ЧОЛ – (от Чолак): Чола, Чоле, Чолина, Чоло; ШАБ – (от Шабан): Шабо;

III. Хипокористичен корен, съдържащ ударена сричка в средисловие.

А) От домашни лични имена:

ГУ – (от Драгутин): Гуга, Гугота, Гула, Гуце;

Б) От чужди лични имена:

ВАН – (от Еванђел): Ване, Ваниш, Ванко, Ванкола, Вано, Ванча, Ванче, Ванчул); (срв. Ванђел, Иван); **ГЊА** – (от Игњатије): Гњаја, Гњајо, Гњале, Гњацо; **ЛЕК** – (от Александар, Алексије): Лека, Лекан, Леке, Лекица, Леко; **МИТ** – (от Димитрије): Мита, Митаја, Митан, Митија, Митка, Митке, Митко, Миткош, Мито, Митуљ; **НА** – (от Ананије): Нађо, Нака, Наке, Нако, Нале, Нане, Нанко, Наће, Наца, Наце, Нацко, Наче, Наша; (срв. Наум); **САН** – (от Александар): Сања, Сане, Саница, Санко, Санча, Санчин;

IV. Хипокористичен корен, съдържащ ударена сричка в средисловие и консонант от следударена сричка.

А) От домашни лични имена:

ГУТ – (от Драгутин): Гута, Гуте, Гуго; **ГУШ** – (от Драгушан): Гуша;

Б) От чужди лични имена:

ЛОМ – (от Вартоломеј): Лома; **МИТР** – (от Димитрије): Митре, Митран, Митрашин, Митрић, Митрићко, Митро; **РАС** – (от Герасим): Расић, Раско, Расо, Расоје, Расоња; **САНД** – (от Александар): Санда, Сандак, Сандаљ, Санде, Сандо, Сандул; **СЕН** – (от Арсеније): Сена, Сенадин, Сениша, Сенко; **СЕНТ** – (от Аксентије): Сента;

Б. ХИПОКОРИСТИЧЕН КОРЕН, СЪДЪРЖАЩ НЕУДАРЕНА СРИЧКА ОТ ОСНОВНАТА ФОРМА НА ИМЕТО.

I. Хипокористичен корен, съдържащ първа неударена сричка от основната форма на името.

а) От чужди лични имена:

АК – (от Аксентије): Ака, Акан, Ако; (срв. Акакије); **БАР** – (от Бартоломеј): Баран, Барић, Бариша, Баро; **КО** – (от Ко-с-тадин: Котадин): Кођо, Која, Којадин, Којадинко, Којак, Којан, Којил, Којин, Којић, Којица, Којич, Којо, Којчин, Којчина, Којчо, Кока, Кокан, Кoko, Коца, Коце, Коцел, Коцо, Коча, Кочо; **КОН** – (от Константин): Конда, Кондо, Конта, Конча; **МИ** – (от Михаило): Мија, Мијак, Мијан, Мијаш, Мијо, Миоман, Мијоша, Мијук, Мијун, Мијуш, Мијушко, Мика, Микац, Микаш, Микашин, Микета, Микеца, Мики, Микица, Микиша, Мико, Микоје, Микоња, Микита, Микиша, Мића, Мићан, Мићика, Мићко, Мићо, Мићун, Мићурда, Мица, Мицан, Мицера, Мицко, Мицо, Мича, Мичан, Миче, Мичица, Мичко, Мичул, Мичур, Мица, Мицо, Миш, Миша, Мишота, Мишајко, Мишака, Мишан, Мишат, Мише, Мишеља, Мишка, Мишко, Мишота, Мишула, Мишур, Мишурица; (срв. Митар, Мирон); **МУ** – (от Мухамет): Муша, Мушо, Мушеља, Мушика; **НИ** – (от Никифор, Нићифор): Нина, Нинац, Нине, Нинета, Нинић, Нинко, Нино, Ниније, Нинош, Нинуш, Нинча, Нинче, Нижа, Ниће, Нићета, Нича, Ниче, Ничко, Ничо, Ница, Ницан, Ницо, Ниша, Нише, Нишка, Нишко, Нишо (срв. Никола); **ПАН** – (от Панталејмон): Пана, Панда, Пане, Панић, Панко, Пано, Панча, Панчо; (срв. Панајот); **СА** – (от Самуило): Саја, Сајан, Сајин, Сајко, Сака, Сакан, Сале, Салић, Салица, Саљо, Саћа, Саћан, Саћо; (срв. Сава); **СО** – (от Софроније): Сојан, Сојат, Сојко, Соћа; (срв. Сокол);

ТЕ – (от Теодор, Теодосије, Теофан): Тедо, Тедуш, Теја, Тејан, Тејо, Теко, Теца, Тецан, Теши, Тешан, Тешило, Тешина, Тешић, Тешо;

II. Хипокористичен корен, съдържащ първа неударена сричка от основната форма на името и консонант от следващата ударена сричка.

а) От чужди лични имена:

АК – (от Акакије): Ака, Акан, Ако; **АКС** – (от Аксентије, Аксентиј, Аксинтија): Акса, Аксица, Аксо; **АН** – (от Анастас): Анаш; **БЕН** – (от Бенедект): Бена, Бенко, Бено, Бенчо, Бења; **ДОС** – (от Доситеј):

Доса, Доси; **ЈЕР** – (от Јеремија, Јеротеј, Јероним, Јеросим): Јере, Јерко, Јеркан, Јеро, Јероје; **ЈЕФТ** – (от Јефтимџиј): Јефта, Јефто; **КИПР** – (от Кипријан): Кипро; **КОСТ** – (от Костадин) – Коста, Костан, Костаћ, Костила, Костина, Костиц, Костица, Косто; **ЛЕС** – (от Лесан-дар): Лесија, Леско, Лесо, Лесул; **МАР** – (от Маријан): Маре, Марић, Маришиа, Мара, Мароје, Маруш, Маруша, Марча, Марче, Марчин, Марчић; (срв. Маргарит, Марко); **МИС** – (от Мисаил): Миса, Мисак, Мисошиа; **МИХ** – (от Михаило): Миха, Михак, Михат, Михаћ, Михац, Михач, Михло, Михо, Михоје, Михоч, Михоша; **НИК** – (от Никанор, Никифор): Ника, Никан, Никат, Никац, Никаш, Никашин, Нике, Никић, Никица, Нико, Никота, Никиша; (срв. Никола); **НИЋ** – (от Нићифор): Нића, Ниће, Нићета; **ОЛ** – (от Оливер): Оле, Олица, Олић, Олко; **ПАН** – (от Панајот): Пана, Панда, Пане, Панић, Панко, Пано, Панча, Панчо; (срв. Панталејмон); **САМ** – (от Самуило): Самац, Самчо; **САР** – (от Сараћин, Сарафим): Сараје; **СЕМ** – (от Семион): Семко, Семо, Семиша; **СИМ** – (от Симеон): Сима, Симак, Симан, Симат, Симата, Симе, Симета, Симица, Симић, Симићко, Симица, Симко, Симо, Симча, Симче, Симиша; (срв. Симон); **СТИЈ** – (от СТИЈЕНО): Стија, Стијо; **ТИМ** – (от Тимотеј): Тима, Тимка, Тимо, Тимош, Тимча, Тимче; **ФИЛ** – (от Филотеј): Фила, Филе, Филка, Филко, Фило, Филоје; (срв. Филип); **ХАН** – (от Ханибал): Ханчо; **ХАР** – (от Харитон): Харо;

III. Хипокористичен корен, съдържащ първа неударена сричка и консонант от втора неударена сричка

а) От чужди лични имена:

ИЛ – (от Иларион): Ила, Илац, Иле, Илета, Илет, Илика, Илин, Илинко, Илић, Илица, Иличко, Илица, Илко, Ило, Илча, Илчо, Иљо, Иљаш, Иљка, Иљко, Иљо, Иљча; (срв. Илија); **ИН** – (от Инокентије): Ине, Инош; **ПАНТ** – (от Панталејмон): Панта, Панте, Пантица, Панто; **ХАР** – (от Харалампџе): Харо;

IV. Хипокористичен корен, съдържащ неударена сричка в средисловие

а) От домашни лични имена:

БИ – (от Љубиша): Бика, Бике, Била, Билат, Биле, Бица; **ГИ** – (от Драгиша): Гија, Гила, Гиле, Гило, Гиљо, Гићо, Гица, Гицо, Гиша, Гишо;

ЛИ – (от Лилијан): Лика, Ликан, Лико, Лила, Лиле, Лилка, Лилко, Лило, Личе; (срв. Илија);

б) От чужди лични имена:

ГА – (от Агапије): Гага, Гаго, Гаја, Гајан, Гајил, Гајица, Гајо, Гајун, Гајчина, Гале, Гало, Галан, Галеј, Галејче, Гален, Галета, Галеша, Гаља, Гаљан, Гаљен, Гаћа, Гаца, Гацка, Гацо, Гача, Гачко, Гачо, Гаши, Гашко (срв. Гаврило); **КО** – (от Никола): Коко, Кола, Коле, Коља, Коље, Кољо;

ЛИ – (от Илија): Лида, Лика, Ликан, Лико, Лила, Лиле, Лилка, Лилко, Лоло, Личе; (срв. Лилијан);

V. Хипокористичен корен, съдържащ неударена сричка в среди-словие и консонант от следваща неударена сричка.

а) От домашни лични имена:

ЛУТ – (от Милутин): Лута, Луте, Луто;

б) От чужди лични имена:

ДОМ – (от Дометијан, Дометије): Дом, Дома, Доман, Домица, Домко, Домче, Домше; **ДОР** – (от Доротеј): Доруш; **КОП** – (от Прокопије): Копча; **МОТ** – (от Тимотије): Моте, Мотул;

VI. Хипокористичен корен, съдържащ последната неударена сричка (последните неударени срички) от основната форма на името.

а) От домашни лични имена:

БАН – (от Врбан): Бан, Бана, Банац, Бандо, Бане, Банко, Банче, Банчета, Бања, Бањо; (срв. лат. *Urbanus*); **БЕН** – (от Љубен): Бена, Бенко, Бено, Бенчо, Бења (срв. Бенедикт); **ГУЛ** – (от Драгул): Гула; **ГУЊ** – (от Драгуња): Гуња; **ДЕЛ** – (от Недељо): Делко, Дело, Деља, Дељан, Дељо; **ДЕН** – (от Младен): Дена, Денко, Дено, Денча, Денче, Дења, Дењан, Дењо; **ДИН** – (от Миладин, Стојадин): Дина, Дине, Диница, Динко, Дино, Динун, Динул, Дињо; (срв. Костадин); **ЛАН** – (от Милан): Лане, Ланко, Лано, Ланча, Ланче; **ЛОШ** – (от Милош): Лошан, Лошо; **ЛУН** – (от Милун): Луне, Луно, Луњо; **ЧИЛ** – (от Момчило): Чила, Чиле, Чило;

б) От чужди лични имена:

ВАН – (от Иван): Ване, Ваниш, Ванко, Ванкола, Вано, Ванча, Ванче, Ванчул (срв. Вангел, Еванђел); **ГЕЛ** – (от Ангел, Ран ел): Гела, Геле, Гело; **ДАН** – (от Јордан): Дана, Дане, Данић, Даниша, Дано, Данко, Даноје, Данојло, Данул, Данун, Данча, Данче, Данчика, Данчо,

Данчул (срв. Богдан; Чобанов 2008); (срв. Данило, Данил, Даниел); **ДОН** – (от Андон): Дон, Доне, Донче, Доно, Доњ; **ЈОТ** – (от Панајот): јота, Јотан, Јото; **КИМ** – (от Јаким): Кима; **ЛИП** – (от Филип): Липа, Липо; **МОН** – (от Симон): Мона, Моне, Монко, Монча; **ТИН** – (от Константин): Тина, Тинко; **ТОН** – (от Антон): Тона, Тоне, Тони, Тонко, Тонча, Тонче; (срв. Антоније); **ФИМ** – (от Серафим): Фима; **ФИР** – (от Зафир): Фира, Фирче;

Сред съкратените форми от едноосновните мъжки лични имена срещахме и такива, които са получени по пътя на съкращаването на срички от основната форма на името, в резултат на което хипокористичната форма завършва на **-А**, **-О** или **-Е** и не се наблюдава допълнителна хипокористична деривация, например:

– Отсичане на финални срички:

А) Домашни лични имена: Пријателъ: Прија;

Б) Чужди лични имена: Аврамије: Авра; Акакије: Ака; Андреја: Андре; Антоније: Анто; Арсеније: Арсе; Висарион: Виса; Виталије: Вита; Генадије: Гена; Герасим: Гера; Ђенадије: Ђена; Ђерасим: Ђера; Закарије: Зака; Захарије: Заха; Игњатије: Игња; Иларион: Ила; Исаија: Иса; Јевросим (Јевросије): Јевро; Јеротеј (Јероним, Јеросим): Јеро; Костадин: Коста; Манасије: Мана; Мардарије: Марда; Мисаил: Миса; Митрофан: Митро; Михаило: Миха; Никанор: Ника; Никодим: Нико; Панајот: Пана; Пантелејмон: Панте; Полексије: Поле; Раваило: Рава; Рафаило: Рафа; Софроније: Софро; Танасије: Тана; Филарет: Фила; Филотеј: Фило; Циганин: Цига;

– Отсичане на начални срички:

А) От домашни лични имена: Драгија: Гија; Драгиша: Гиша; Милун: Лун; Стаменко: Менко; Момчило: Чило;

Б) От чужди лични имена: Никола: Кола; Никодин: Кодин; Милета: Лета; Герасим: Расим; Александра: Сандра;

– Отсичане на сричка в средисловие:

А) От домашни лични имена: Недељо: Нељо;

Б) От чужди лични имена: Секула: Села; Тодосија: Тосија;

От направените наблюдения произтичат следните изводи:

1. При съкращаването на сръбските едноосновни мъжки лични имена не се спазва морфемната граница, налице е цялостна дезинтеграция на основната форма на името. Богато е разнообразието на хипокористични корени от чужди лични имена поради големия брой фонemi в материалната им обвивка и несвойствената им дистрибуция. На сръбска почва с помощта на богатата система от хипокористични форманти се образуват имена със славянско оформление.

2. Тенденцията ударението в сръбските лични имена да се премества върху началните срички предопределя факта, че в преобладаващата част от имената хипокористичният корен се получава посредством запазването на първите ударени срички и отсичането на финалните неударени. Хипокористичните корени, получени от запазена ударена сричка от основната форма на сръбските мъжки лични имена, са 206, а от запазена неударена сричка са само 75.

3. По пътя на съкращаването по различни модели от едноосновните мъжки лични имена се обособяват по няколко хипокористични форми, например: Ангел: **АН** – (Анко), **ГЕЛ** – (Гела); Алекса: **А** – (Ацо), **ЛЕК** – (Леко); Иван: **ВА** – (Ваце), **ВАН** – (Ване), **ИВ** – (Иво); Михаило: **МИ** – (Мика), **МИХ** – (Миха); Никола: **НИ** – (Нино), **КО** – (Коле), **НИК** – (Нико); Филип: **ФИ** – (Фићо), **ФИЛ** – (Фило), **ЛИП** – (Липо);

4. Налице са и омонимични хипокористични форми, получени от различни имена, например: **ВАН** – (от Ванђел, Еванђел, Иван): Ване; **ВИК** – (от Викентије, Виктор): Вико; **ДОС** – (от Доситеј, Достан): Досе; **ДУШ** – (от Душан, Душман): Душо; **МАК** – (от Макарије, Максим, Максимилијан): Мако; **МАР** – (от Маријан, Маргарит, Марко): Маре; **МИ** – (от Мирон, Митар, Михаил): Мија; **МОМ** – (от Момир, Момчил): Моме; **НИК** – (от Никола, Никанор, Никифор): Нико; **ПАН** – (от Панајот, Панталеймон): Пано;

Библиография

- Грковић 1977:** Грковић М. Речник личних имена код Срба, Београд, 1977;
Суперанская 1969: Суперанская А. В. Структура имени собственного (Фонология и морфология). Москва, 1969, „Наука”.

- Чобанов 1991:** Ч о б а н о в И. За кратките форми от едноосновните български и полски женски лични имена. В: Научни трудове на Пловдивския университет, том 29, кн. 1, Филологии, 1991, стр. 45 – 56;
- Чобанов 1988:** Ч о б а н о в И. За съкращаването на българските лични имена. В: Научни трудове на Пловдивския университет, том 26, кн. 1, Филологии, 1988, стр. 145 – 165;
- Чобанов 1994:** Ч о б а н о в И. Сокращение одноосновных мужских личных имен в болгарском и русском языках. В: Научни трудове на Пловдивския университет, том 32, кн. 1, Филологии, 1994, стр. 381 – 388;
- Чобанов 2008:** Ч о б а н о в И. За кратките форми от сръбските сложни мъжки лични имена, представляващи затворена сричка. В: сб. Славистика III, В чест на IV Международен славистичен конгрес Охрид 2008, стр. 126 – 138;
- Курилович 1968:** K u r y ł o w i c z J. O niektórych właściwościach imion skróconych. W Symbolae Philologicae in Honorem Vitoldi Taszycki. Ossolineum, 1968.

Доц. д-р **Иван Чобанов**, Пловдивски университет
“Паисий Хилендарски”;
ivanphil@uni-plovdiv.bg